

ילקוט מזרעש

בתב-עת להיעוד ועיון

חוברת כ"ב
כסלו תשל"ז
נובמבר 1976

77

ילקוט מזרעש

כ"ב

הלחם בין שמים כתב-עת לתיעוד ועיון

חוברת כ"ב

חשוון תשל"ז, נובמבר 1976

המערכת :

יהודה באואר, ישראל גוטמן, שלום חולבסקי
יהודה טובין, אבא קובנר, רוז'קה קורצ'ק

התקנה : חיים רשף

בסיוע קרן הזכרון למען תרבות יהודית — ניו־יורק

כל הזכויות שמורות

אין להעתיק או לתרגם דברים שמתפרסמים בכתב־העת
בשלמותם או בחלקם ללא נטילת רשות מן המערכת.

יוצא לאור ע"י מורשת

בית עדות ע"ש מרדכי אנילביץ'

וספריית פועלים

המערכת והמנהלה : תל־אביב, רחוב המאספים 9, טל' 267754

נדפס בישראל, דפוס ורד, תל־אביב

תוכן העניינים

עיון

רבי'שיח טלוויזיוני	עולם בנוי וחרב ובנוי 7
יואב גלבר	האספקטים הפוליטיים להקמת הכוח הלוחם ביישוב הארצישראלי בתקופת מלחמת העולם השנייה 31
משה אונא	מי ירפא לך 63
ישראל גוטמן	על מרד גיטו וארשה 69

מקורות ועדויות

אלי באכנר (פרידריך)	בטרוינישטאט, במחנה המשפחתי באושוויץ, בין הזונדרקומאנדו, בבוכנוואלד 75
שלום צור	חברי „השומר-הצעיר" בארכיפלג (ב) 97
מרים שטיינר-אביעזר	החייל בעל כפתורי הזהב 117
מ. צ'כנובר	כיצד הושפלנו ואיך עמדנו 153
רפאל מאהלר	הערות אחדות בשולי שני מאמרים 157
זלמן ליבנה	על ד"ר יששכר רייס 159

תיעוד

מנחם קאופמן	מסמכים רשמיים של ממשלת ארה"ב בנושא ההכרה במדינת ישראל 161
-------------	---

ספרים

שמואל קרקובסקי	על תנועת המרי היהודית באירופה המזרחית 167
----------------	---

מי ומה בחוברת

עיון

- „עולם בני וחרב ובנוי“ — שיחת צעירים עם הרב יהודה עמיטל והמשורר אבא קובנר באמצעות רשות השידור, אשר קטעים ממנה הוכחו לשידור עלי ידי הטלוויזיה. אנו מביאים בזה את כל השיחה כפי שהוקלטה, ללא השמטות, שהנושא המרכזי שלה הוא: משמעות השואה לגבי תקומת ישראל.
- יואב גלבר, מאוניברסיטת בארי שבק, מגולל יריעת רחבה של ההיבטים הפוליטיים להקמת הכוח הלוחם ביישוב הארצישראלי בתקופת מלחמת העולם השנייה — עד להקמת החטיבה היהודית הלוחמת (הבריגאדה). הרצאה בפני „חוג מורשת“, שהקריש יום-עיון לנושא זה — כולל הבריגאדה.
- משה אונג, חבר קיבוץ שדה-אליהו וח"כ לשעבר מטעם המפד"ל, מביא ברשימתו „מי ירפא-לך“ את תגובותיו והשנותיו למסתו של אלכסנדר דונט „קול מתוך האפרי“ שפורסמו בילקוט כ"א.
- ישראל גוטמן מעמיד על דיוקם ואמיתותם פרטים ונתונים שונים על קורות חייו וחלקו של מרדכי אנילביץ, מפקד האירגון היהודי הלוחם, במרד גיטו וארשה.

מקורות ועדויות

- החלק השני והאחרון מעבודתו של שלום צור, מקיבוץ דן, על פרשת חיייהם של חברי „השומר-הצעיר“ שנאסרו בצ'רנובין ב-1941 והוגלו למחנה-הכפייה הסובייטי. החלק הראשון פורסם בילקוט כ"א.
- אלי באכנר, חבר מושב מולדת, מספר על ילדותו אשר עברה עליו בגיטו סרובינסק, במחנה המשפחתי בארשווין, בין אנשי הוונדרכמאנדר ובכוכנוואלד, בעדותו שמסר בראשית שנות השישים.
- מרים שטיינר-אביעזר, שילדותה עברה עליה גם במחנות ביוגוסלאביה בימי מלחמת העולם השנייה, מספרת את אשר עברה עליה ועל ילדים יהודים רבים במחנות האוסטאשים. אנו מביאים כאן חלק מכתב-יד. בגירסתו הראשונה פורסם הספר בליובלינה, יוגו-סלאביה, בשנת 1964.
- מ. צ'כנובר, מגיטו מאקוב, מביא דברי עדות על צעירים יהודים מהעיריה רוואן ועמידתם בימי הזוועות וההשפלה. מתוך „ספר רוואן“ העומד להופיע בקרוב.
- פרופ' רפאל מאהלר וחבר קיבוץ עין-השופט זלמן ליבנה מעירים הערות לשני מאמרים שפורסמו ב„ילקוט מורשת“ כ"א.

תיעוד

- מנחם קאופמן מביא תעודות מהגנוד של ארה"ב בדבר המשא-ומתן בין הנשיא טרומן ותת-מוזכיר המדינה שלו, לובט, בדבר ההכרה במדינת ישראל עם הקמתה.

ספרים

- שמואל קרובסקי מביא דברי הערכה וביקורת לספר על תנועת המרי היהודית באירופה המזרחית, מאת ראובן רובינשטיין, שהופיע באנגלית בלונדון, ומוסיף פרטים ונתונים לנושא זה.